

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitors egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

MEGHALT A KIRÁLY.

Mélységes gyász borult a magyar nemzetre. Milliók szívét fogta meg a fájdalom arra a hírre, hogy I. FERENC JÓZSEF királyunk előtt megnyílt az örökkévalóság kapuja.

S az országban, mely annyi hőst gyászol, kik véres küzdelmünkben estek el a haza védelmében, megkétszereződött a gyász, a fájdalom.

Mikor őseit rónjára lépett, honfivértől ázott a buja magyar föld, s az ország puskaropogástól, ágyúdörgéstől visszhangzott; s midőn földi birodalmából elköltözik az örökkévalóság birodalmába, — az egész világ lángban áll.

Pedig a béke királya volt, aki hosszú élete minden erejét, minden törekvését az áldásos béke oltárán emésztette.

Ő, aki legtöbbet élt át minden idők uralkodója között, aki egy nagy, áldásos életen át a béke szentséges programjával irányította országai sorsát, — a világháború rettentő zivataraival kénytelen volt szembenézni.

De ha meg kellett érnie a világkatasztrófát, ugyanakkor éreznie adatott népeinek — és ezek között elsősorban a magyar nemzetnek — végtelen szeretetét, hűségét, odaadását és önfeláldozását Vele szemben, akit ezekben az években a rajongás és dicsőítés utólérhetetlen magaságára emelt a népek lelkesedése.

Láthatta azt, hogy élete műve teljes és

tökéletes volt: a nagy, erős, vitéz hadsereg, a dinasztia körül való egységes összeforradás és az Ő kimagasló egyéniségének, jóságának és bölcsességének fényes megismerése.

A magyar alkotmány szentségének, a magyar nemzet évezredes jogainak ezt a legvilágosabb gondolkozású koronás megértőjét, restaurálóját és — ha kellett — védelmezőjét is, negyven évi békés és boldog fejlődésünk és megizmosodásunk atyai istápolóját, multunk és nagyságunk megbecsülő és magáhozemelő betetőzőjét vesztette el benne a magyar nemzet.

Meghalt! . . .

A világtörténelem egyik legnagyobb alakja, az uralkodók ideálja, a magyar nemzet újjászületésének királyi megteremtője: I. Ferenc József halott.

Itt hagyott bennünket — a legnehezebb időkben.

Ő már a béke birodalmát élvezi. Mi még továbbra is a borzalmas vérengzés részesei vagyunk. S gyászunk, fájdalmunk elviselését megnehezíti az Ő elvesztése.

De véghetetlenül nemes lelke örködni fog az ő hű magyar népe felett, melynek szeretete tovább kíséri a tejutakon, s amely könnyekkel szemében, gyásszal szívében, leborulva siratja királyi édesatyját . . .

ÉNEK A KIRÁLY HALÁLÁRA.

Írta: CSENGEY GUSZTÁV. Dallam: Mint a szép híves patakra...

Még a vihar zúg fölöttünk,
 Dúl a véres háború,
 Már is nagyobb gyászt öltöttünk,
 Szívünk olyan szomorú!
 Ránk suhint a zord halál,
 Hol legfájóbb, ott talál.
 Gyászba borult bús országunk:
 Meghalt a mi agg királyunk.

Nagy volt bölcsnek, nagy vitéznek...
 Mennyit küzdött, szenvedett!
 De szívében csüggedésnek
 Helyet soh'sem engedett.
 Erőslelkű bölcs vezér,
 Ki mélyre lát, úgy ítél.
 Most is a nagy harc hevében
 Bizott hősi nemzetében.

Ez a nép az ő sírjánál
 Most kitarja bánatát:
 Nagy bajában oly árván áll,
 Mint sok századéven át.
 S bárha nem volt rokona,
 Megmaradt ős otthona.
 Ma is vérző nagy bajában
 Hisz az örök igazságban.

Hadi vészben szállt trónjára,
 Hadi vészben hagyta itt,
 De nem volt a vész barátja,
 Mi népeket hadba vitt;
 Bárhol a harc terve font,
 Ő a béke híve volt;
 De ahol nem hat bölcs ésszel,
 Bátran szembeszállt a vésszel.

Nemzetének volt ő atyja,
 Kit fölemelt s szeretett,
 És a nemzet most siratja
 A sírba szállt életet.
 De csak test, mi sírba szállt,
 Ő túlélte a halált;
 Nagy lelke fölszállt az égbe,
 De népe közt él emléke.

Óh tekints le fényegedből
 Híveidre, Istenünk! —
 Minden gonosz ármány megdől,
 Ha, Uram, Te vagy velünk.
 Volt már e nép fegyvere:
 Nagy hitének ereje;
 Ma is a te neved áldjuk,
 S győzelmedet hittel várjuk.

Teljesítsük kötelességünket!

Az ötödik hadikölcsönre az aláírások megindultak. E fontos pillanatban szeretnők kinek-kinek a szeméi elé idézni és a lelkébe égetni, hogy ennek a rideg pénzügyi műveletnek a sorsa mi minden fölött dönt, ami szíveinknek drága s amiért idáig hiába ontottunk annyi vért, ha éppen ezúttal bizonyulnánk gyöngéknék...

Ellenségeink már megint hosszú háborúról szavalnak. Mint mindig, valahányszor torkukon érzik ké-sünket és diadalaink foszlányokká tépik győzelmi reményeiket. Beszédes jele ez annak, hogy az összes csatavonalakon megsokszorozott erőfeszítésük is hiábavalónak bizonyult s hogy a nyers erő tébolyával szemben igaz ügyünknek a védelme és vitéz harcosainknak a fölénye leküzdhetetlen. Mint a csőd szélén vergődő adóson, rajtuk is már csak a prolongálás, az idő segíthet.

Itt, ezen a ponton fordul meg a háború sorsa. Nekünk minden szál idegünket és minden izmunkat sorompóba kell állítanunk, hogy ellenségeinknek ezt a harci tények által igazolt elernyedését kihasználjuk

és javunkra fordítsuk. Hadseregünk csodálatos erejét, szükségleteinek akadálytalan és bőséges ellátásával, a legmagasabbra kell fokoznunk, hogy amit dicsőn kezdett, ezt a reánk erőszakolt háborút az eddigi fényes sikerekkel folytathassa és diadalmasan befejezhesse.

Mindez ma szinte kizárólag attól függ, hogy beteljesedik-e az a jogos várakozás, mellyel az új hadikölcsön eredményének elébe nézünk. Hogy ebben az eredményben kifejezésre jut-e ismét az a rendületlen győzelmi akarat, melynek négy hadikölcsön fényes sikerével a nemzet olyan katasztrofális erővel sújtott le ellenségeinkre, hogy vereségeiből hiába ocsudott föl időre-órára, a nemzet összességének ezen a példátlan kitarlásán újból és ismét el kellett botlania.

Így állván a kérdés, nem várhatunk rá más feleletet, mint az új hadikölcsönnek minden előzőt felülmuló sikerét. Hiszen a harctérről még visszatérő hős fiainknak nem nézhetnénk a szeméik közé, ha a végleges győzelem lehetőségétől nem is az ellenség ereje, hanem a mi szűkmarkúságunk ütné el őket...

Hőseink sírja mellől.*

(Az élet és a szenvedés gondolataiból.)

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nem nézem a világtörténelem legborzalmasabb háborújának tomboló fékevesztettségét, párolgó vérmézöit, ... rémes látvány, amint a vérszomjas fenevad — Mors Imperator — kegyetlen nérói gesztusára — pollice verso — annyi százezer, többnyire ifjú élet hörögve omlik össze. Rettenetes színek...

Es a vér világa! Azé a véré, amelynek forró, lázadó, elvakító szenvedélye, mint a láva, elsöpör újból minden józan belátást, minden igazság-érzetet, ha kell: mindent, aminek isteni s emberi törvény a neve.

Ez a vér adja az első testvérgyilkos öklöcsapásának erejét. Az öklöjog legelső esete. Ez a vér nyitja meg egész világtörténelmi sorozatát mindannak, aminek nem kellett volna történnie, aminek az ember, az emberiség szomorú erkölcsi eltévelyedése, bűnlajstroma volna az igazi neve.

Gondoljunk csak a multak annyi véres háborújára, a fáraók rabszolgavilágára, a római cirkszok valóságos kégyilkolásaira, a mártírok — köztük ártatlan gyermekek és aggok — hihetetlen, ördögi kínzatásaira. Nézzük a szabadság és emberi jogok óriási temetőjét: Szibériát! Figyeljük meg a francia forradalom szennyes, véres munkáját. Avagy vessünk egy tekintetet a leipzig-hekatombára: éppen százezer halott! Mukdenre: kereken 150 ezer halott!... S ezek nyomában megannyi anyának, feleségnek, gyermeknek mérhetlen fájdalma, keserű bánata... Egy pillantás hazánk annyi drága vérral áztatott rögöire, ... a gyalázatos hiéna-fajzat vérszomjas alakjaira: Karaffára, Haynaura... egy kegyeletes tekintet az aradi Golgotára... s kitör lelkünk minden keserűsége, midőn vadállatokat látunk az emberekben! Csak a mult XIX. sz.

* Felolvasta Magyar József, Eperjes sz. kir. város h.-polgármestere, a Széchenyi-kör 1916. nov. 15-iki irodalmi estéjén.

zad háború mintegy 15 millió embert öltek meg! Csaknem kérdezn szeretnők: Te büszke XIX. század, a műveltség, a haladás oly kimonodottan előkelő százada: nagyszerű állatvédő-intézményeid mellett hol késik vajjon a más-különbben előttd is oly szent *emberi élet* intézményes komoly védelme!?

Ez a vér munkája. Ez a vér történelmi számlája!...

És pillantsunk be akár saját lelkünk belső háztartásába, titkos számadásaiba!... Mennyi erkölcsi forradalom, mennyi lázadás, romlás ott is... s mennyi vádat emelhetünk lelkiismeretünk törvényszéke előtt minmagunk ellen!... Szinte érthető, ha sok ember valósággal kerül ön magát, nehogy az egyedüllet óráiban meglepje őt a sok vád, a sok szemrehányás!...

Ennek a nyugtalan vérnek a szenvedélye diktálta mindig az ellentéteket ember és ember között, országok és nemzetek között.

Így érthetjük meg a bűnbánó lelke mélyéből kiáltó zsolnárost, Dávid királyt, és felsőhajtunk csendesesen magunk is vele: Libera me de sanguinibus Deus!... Ments meg már minket Uram, a vértől, — a vérnek e szörnyű világától! Ismétlem, rettenetes színek. Nem ezeket nézem, nem ezeket keresem.

Nem nézem a világtörténelemnek a létért, világhatalomért most vívott e legitímabb harcainak mérhetlen, vulkanikus erejét, bár a kitörő lángoszlopok átható fénye oly történelmi távlatokat világít meg multba és jövőbe egyaránt, hogy amíg egyrészt a világtörténelmi elemek e szörnyű kavargásában s összecsapásában csaknem tisztán kivehetők mindazok az ősi nagy ellentétek, melyek e világháború tulajdonképeni okozói, előkészítői, ... másrészt az élesebb figyelem szinte látja már a biztató jövő alakulásainak kivetődő képeit is, melyek aligha optikai csalódások s melyeken valami magasabb igazságosztó Gondviselés világrendező kezényma látszik... s mintha az a próféta-lelkű, hárfapengető Zsolnáros haragvó tekintettel fordulna oda a

világ legerkölcstelenebb szövetsége felé, a kivetődő képet ezzel a zenével kísérené:

«Kej föl, hatalmas Úr, nehogy e nép
Túlságosan becsülje erejét.
Ítéletet tarts, hogy e nemzetek
Tudják meg azt, hogy ők csak emberek!»...

És annyira izzó lett az élet, a világ, — hogy ma nincs üdítő apró téma. Ami ezelőtt szóba sem kerülő csekélység volt, ma minden nagy kérdéssé növekedett. Valamikor Danténak igen sós volt száműzetése alatt a kegyelemkenyér;... ma mintha mindnyájan régi polgári életünknek valóságos száműzöttjei volnánk s mintha a keservesen megszolgált mindennapi kenyéradaghoz is csak valami kegyelem juttatna. S méltán érezünk is őszinte hálát és elismerést azok iránt, kik sok erőfeszítéssel, gondnal s önfeláldozó nagy munkával azon vannak, hogy nekünk ebből a mindennapi kenyérből lehetőleg nagyobb szelhessenek, többet biztosítsanak... Megsokasodtak az élet gondjai, melyeknek szinte előre- vetett sötét árnyai mind inkább ijesztők, mint nyugtatók. S emellett a szellem élése is egyre növekszik valami igazságra, mely a felzaklatott lelket kibékítse, háborgását lecsendesítse.

Szelidebb színek, nyugtatóbb hangok kellenek. S erre jó a mindig jótékony, némaságában is oly nyugtatóan beszédes, csodás szép természet. Szeretem, akkor is, midőn haldoklásról, elmúlásról beszél. Szeretem hervadó arcának komoly, nyilt vonásait; szeretem szinte simogató, mély tekintetét s elhallgatott bármédig is kellemes suttogását, bölcs oktatásait az élet nagy törvényeiről, titkairól. Hiszek neki, mert sosem hazudik; nem olyan, mint az emberek, kiknek a nyelve mintha csak arra való volna már, hogy minden igazságot letagadjon, minden valóságot lehazudjék s hamisságait akár esküvel is megpecsételje, ha érdeke így kívánja. Nem, ő nem tud hazudni s nem kíván soha másnak látszani, mint amilyen. *Astán sokat tud ám!* Hiszen sok élettítkot, sok bánatot, keserűt, sok izzó szenvedélyt s csalódást, de sok bízó reménységet, erős hitet — s a boldogságnak annyi

szép álmát ta
fáradt robot
naponként, p
részére van l

Most mag
Eltávolodott
s mindjárt ér
fogyatkozásá
halódásában
hogy a nap
természeti na
a testben, —
természetfelet
ságra teremte
val boldogság
resszük azért a
is, mert ha va
ség arra, hogy
Gondviselésbe
laljuk mások
munkát, mely
zelem áldásair
kell, hogy egye
tanítása legmeg
a természetnek
elhanyaglott a
lassan — villa
szava... de jó
jesebben önti
maga is színp
erőtől duzzadó
költői virágnye
ennek sok-sok
bánatáról, sok
győzelemről...
szárnyas dalai
ket, ezek soha
tatlanságát.

Igen, a term
kategóriája, me
lopja a lelkünk
dozó nagy érz
búsulni az élet
is ifjú bája-szég
nagy pusztává
elbúsult színeiv
val is a *puszta*
melytől kiszéles
rejtett, a jövő s
És legyen ten
tengernek a tük
a végtelen kék
ban nem félünk
ezek is csak a
az élet alkonyá
folynak is körü
tájékából már cs
magasodik mélt
biztatonak ez is
lelkünk a végt
hatatlanul érzi,
ahol az a háro

Így inspirál
lelkem mélysé
barna avara, el
hoz vezet, hog
sírok nagy so
birodalmában e

Hőseink sír
vagytok, melye
szent lángja ég
harcbaszállott d
hová lettetek a
ban!?

60 FILLER **1 DOBOZ** **"FAX"** **HYGIENIKUS**
SZIVARKAHÜVELY
ANTINICOTIN VÉD- JEGY
1 KÖNYVECSKE SODORNIVALÓ PAPIR (70 LAP) ÁRA 12 FILLÉR

FÜSZ
KÁK

szép álmát takarja s keblébe zárja. Az élet annyi fáradt robotosa, a szenvedés annyi hőse tér meg naponként, percnként anyai ölébe s mindegyik részére van hely a szívében.

Most maga is fáradt, bágyadt, pihenni vágyik. Eltávolodott a nap éltető melegétől, fényétől... s mindjárt érzi vérkeringése lassúságát, erejének fogyatkozását, érzi a lassú, de biztos halált. De halódásában is tanít az élet törvényére, arra, hogy a nap éltető ereje nélkül nincs élet. A természeti nap melege, fénye nélkül nincs élet a testben, — az igazság Lelkének: Istennek természetfeletti napja nélkül nincs élet az igazságra teremtett s értelmével igazságot, akaratával boldogságot szomjazó emberi lélekben. Szeressük azért az éltető világosságot így is, úgy is, mert ha valaha, úgy most van különös szükség arra, hogy erős, egészséges testtel s isteni Gondviselésben bízó erős lélekkel válllva vállaljuk mások — sokak helyett is azt a nagy munkát, mely a nemzetnek egy célra: a győzelem áldásaira irányuló összes eleven erejét kell, hogy egyesítse magában!... De legnagyobb tanítása legmegnyugtatóbb, főlemelőbb biztatása a természetnek: *hogy van feltámadás!*... Most elhanyagolt a természet minden ereje, megtörik lassan — villanyozó élénk tekintete s elhal a szava... de jön a tavasz, a nap mind erőteljesebben önti szét majd sugártengerét... s ő maga is színpompás, kápráztatón szép, minden erőttől duzzadó új életre támad... s legékeesebb költői virágnyelvén beszél majd tovább az életről, ennek sok-sok titkáról, szenvedéséről, örömbánatáról, sok nagy véres csatákról, sok fényes győzelemről... s ünnepi lantosainak versenyző szárnyas dalaival magasztalja legendás hőseiket, ezek soha el nem muló dicsőségét, halhatatlanságát.

Igen, a természet az élet fenségeseen nagy képes kategóriája, mely a sír szélén is az élet himnuszait lopja a lelkünkbe s felkölti ennek messze álmódzó nagy érzéseit. A sírja szélén sem enged búsulni az élet elnyomásán, mert ha elhervadt is ifjú bája-szépsége s az élet viharai valóságos nagy pusztává öregítették, szépségesen mély, elbúsult színeivel, ünnepiesen komoly hangulatával is a *puszta szabadságvágyát ébreszti bennünk*, melytől kiszélesül a lelkünk, hogy befogadja a rejtett, a jövő szebb, több élet nagy reményeit. És legyen tenger nagy a bánatunk, ennek a tengernek a tükre is mosolyogva csalja magába a végtelen kék eget!... A természet iskolájában nem félünk sem az élet viharaitól — mert ezek is csak a végtelen felé ragadnak —, sem az élet alkonyától, mert ha megnőnek, összefolynak is körülöttünk az árnyak s az élet nagy tájkéből már csak az öreg templom nagy tornya magasodik méltóságosan a csillagos mennyboltba, biztatónak ez is elég, hogy vele egyenesedjék a lelkünk a végtelen vágyával fölfelé, mert csalahatatlannul érzi, hogy «én is odavaló vagyok, ahol az a három csillag ragyog!»...

Így inspirál a halódó természet maga, midőn lelkem mélységes kegyelete az őszi hervadás barna avara, elszáradt levelei közt *hőseink sírjához* vezet, hogy a *halálban* halhatatlanságot, a sírok nagy sokasága között, a *halottak* nagy *birodalmában* életet keressék.

Hőseink sírjai! Nem vagytok sírok, oltárok vagytok, melyeken a hazaszeretet áldozati örök szent lángja ég! Ezeréves szép hazánk védelmére harcbaszállott dicső vitézek, hős magyar leventék, hová lettetek annyian a véres nagy világviharban!?

Annai a sírtok mindenfelé, mint a fűszál! Piros véretekkel úgy teleírtátok a történelmet, hogy annak minden lapja ragyogni fog a magyar dicsőség fényétől! E szép, piros véretek minden cseppje a magyar erő ősforrása marad az idők végéig!... Nem illik hozzátok a könny, mellyel sírhalmaitok vérvirágait öntözzük, de ha ezzel is áldozunk nagy nevetek emlékének, könnyeink szírványán ott reszket a viszontlátás törhetlen hite-reménye, ott lobog az egyesítő szeretet olthatlan vágya, mellyel ti feletek igyekeztünk a halhatatlanság, a dicsőség örök szép honába, *ahol ti már egy kis Magyarország vagytok*, ahová ti a legfőbb Hadúr elé szép magyar hazánk legékeesebb virágait, legdrágább kincseit, *hős lelkete*kt vittétek hódolatul!... Küzdés nélküli nincs győzelem, szenvedés nélkül nincs érdem, érdem nélkül nincs jutalom. Ti az igazi nagyság minden erőpróbáit kiállottátok: éltetek, küzdtetek, szenvedtetek, *harcollatok az életért*, szép hazánk, közös drága anyánk életéért s e szeretetekben nem kiméltétek magatokat, önfeláldozóan hősi halált haltatok érte — s cserébe a halhatatlanság soha el nem hervadó babérját nyertétek s boldogok vagytok, örültök és vigadtok, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben!

Báthory István sarkophagján olvastam ezt a kemény üzenetet a halálnak: «O invida mors, — non extinguens virtutem Báthoryanam, — immortalis est!»... Ezt szeretném írni mindenik hőstünk sírjára is: «Te irigy halál, — soh'sem fogod kioltani hőseink lelkét: mert az *halhatatlan!*» Avagy Cyprián, Carthago vértanú püspöke híres mondatát: «occidi potest, vinci non potest». — «Megölni lehet, legyőzni soha!»

S ahogy kegyelem legforróbb indulataival meghatva, szinte átszellemülve nézem-simogatom e drága halmokat, mintha megelevenednék a csöndes, a néma temető, s mintha a hősök szellemei népesítenék be egyszerre lelkemet, melyben gondolat gondolatot kerget s az örökkévalókkal kezdett nagy társalgásában kérdést kérdésre halmoz: az életről, szenvedésről, a jelen s a jövő titkairól...

Nagy sora volt az örökkévalókkal váltott gondolatoknak. Sok volna azt elmondani, így rövidesen nem is lehet. Mégis elmondok belőle egyet-mást, ahogy éppen vissza-visszatérnek a gondolatok.

A természet nyílt könyv, de olvasni kell tudni hangja, színei, formái között. Mindig fel-frissítően hat, mert mindig eredeti. Önmagától nem lett, mert az *anyag önmagától tehetetlen*, de aki létrehívta s megindította benne az életet, a primum movens, az Úr, a teremtő nem plagiált, mindig, mindenben a maga gazdagságából merít friss színt, új hangot, más és más formát. «Ő maga az invenció, maga az eredetiség. Mi többé-kevésbbé másolók, az Isten gondolatainak másolói vagyunk. Shakespeare vagy Goethe szelleme is csak kaleidoszkop, mely mesterien, művésziiesen egyesít már meglevő darabokat» (dr. Szentiványi R.).

E szép világnak gazdájául, királyául tette a Teremtő az embert, kit saját képére és hasonlatosságára teremtett és pedig az élet minden öröme, boldogságára, úgy hogy ha a kicsi kis próbát kiállja, nem kellett volna soha halált látnia. Tudjuk az írást, mi történt tovább — s ismerjük azóta az ember természetét. Különös eleme az elégedetlenség s az engedetlenség. Gondtalanul mindene megvolt. A Teremtő csekélységet kötött ki csupán isteni jogainak elismerése fejében az

egész földi paradicsomra nézve: *egy fát* a millió közül, a tilalom fáját, melynek gyümölcséhez nyulni nem szabad, ... mert amely napon e fa gyümölcséből eszik, halál fia. Ez a fa a jó és a rossz tudásának a fája volt. Mit csinált az ember? Neki nem volt elég az egész Édenkert minden többi fája, neki a *tudás fája* kellett. S a hálátlan evett belőle.

Jött az ítélet. Rászakadt büntetésül az élet minden nyomora, szenvedése s végül maga a halál. Értelme is elhomályosult, akarata is meggyöngült a jóra. Mindent akart tudni, független — *autonóm* — akart lenni s Ura akaratán magát túltenni. Kísérletéért bűnhődött s azóta is bűnhődik. Az Úr nem tűrhette s ma sem tűrheti a lázadást, az engedetlenséget s büntetlenül nem hagyhatja azt. Így került az élet szoros kapcsolatba a szenvedéssel, a halállal.

S kétségbe kellett volna esnie az embernek sorsa fölött, ha az Úr végleg eltaszította volna magától hálátlan teremtményét, ... ha nem ígérte volna meg mindjárt a Megváltót, ki a végtelen sértésért elégtételt adva, a Teremtőt teremtményével szemben nemcsak kiengesztelje, hanem a kettő közötti viszonyt páratlanul helyreállítva, a szeretetreligióját, kötelekeit, az élet formáit vagyis a törvényt mindenben tökéletesítse:

— «Isten a legfőbb lény és az élet törvénye. A Megváltóban a legfőbb lény ember lett és az élet törvényét egy emberéletben mutatta be. Krisztus az isteni és emberi résznek egy személybe foglalt harmoniája, történelmi személyben kifejezett apoteozisa annak a gondolatnak, hogy Isten és ember összetartozik. Isten nem veti meg az embert, mert emberré lesz, viszont az embernek nem idegen az Isten, mert egyesülhet vele. Ami az Isten dicsősége, az az ember megdicsőülése, hiszen az Isten fia emberré lett, hogy az ember istenivé legyen, az élet szenvedéseinek azon az útján, melynek barázdáját — mint fénylő ezüsfolyamot — saját keresztjével megjelölte. Krisztussal leszakadt az ég a földre, hogy tőle a föld éggé szélesüljön. ...

Isten a mi Atyánk, — a halhatatlan lélek mindennél értékesebb!... *Íme*, az öröndetes üzenet, amit az evangelium nagy ujságjának mondunk.

Ez a kereszténységben az Isten-ember tanának óriási bensősége és mélységes vallási értéke»... (Nagy L.)

Minden törvény azonban annyit ér, amennyi életté lesz belőle. Ha ezt a törvényt átértjük s a *Miatyánk* megadott programját saját életünk során valóra váltjuk, nem ijeszt meg s nem hoz zavarba az élet semmiféle nehézsége, semmi bánata, keserősége, semmi fájdalom, szenvedése, ... *mindes öröme változik*, — s az ég ne legyen tisztább, derültebb, mint lelkünk mélye — mert az élet minden szakadéka in útvesztőin, minden meredek kálváriáin keresztül *tovább megyünk — haza megyünk*: a mi menygyei Atyánk örömebe, kinek mindnyájan kivétel nélkül egymást szeretni tartozó gyermekei vagyunk. Nem lehet előkelőbb a származásunk: Istentől valók vagyunk s midőn életünk tárgyi végcélja, végállomása sem lehet más, mint az Isten, ugyanott alanyi végcélunkat: a vég nélkül való boldogságot is elképzelhetlen mértékben készen találjuk.

Azért ti gyászolók mindannyian, kik az élet rejtélyeit, mélységes titkait fűrkésztetek, melyek a sírontúlra világítanak, ne boruljon reátok a sírok félelme, a keresztnek árnya... Ahol már semmit sem látunk, napok, csillagok fényle-

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

nek, ahol a sírok éjszakája beárnyékolja a világot, ott a könnyek világítanak... S ha nehéz keresztnek érzitek élteteket, tudjátok meg, hogy ennek örökkévalóba átszövő értékéből üdvösségetek fakad... mert kálváriákon, sírokon át hazamegyünk!...

Ti — dicső hőseinknek hőselektől szülői, hitvesei, gyermekei, ha e síroknál szívetekbe vág a bánat s előtör abban minden, ami fáj, vigasztalódjatok e szent síroknál érzett *istenközelségtekben* azzal, hogy az életet csak kettéosztja a halál s a sír egy új élet, az örökélet bölcsőjévé lesz. Az öröm itt csak életünk némi fűszere, ott az élet elemele, ha üdvös tetté lett itt a hitünk. Ragaszkodni kell élő hittel a jövő életéhez, mely minden szenvedésért, fájdalomért kárpótol örökre. Ha nem így volna, Isten sem volna — s káromlás nélkül ezt nem mondhatjuk. Hiszen az értelmünk igazságot, az akaratum boldogságot keres. Ezt csak úgy érezzük, tudjuk mindnyájan, mint azt, hogy mindkettőből ízelítőnek is vajmi kevés jut itt ez életben. Már pedig «ha van szem, kell lennie világosságnak is, hiszen a szem nem a sötétségért lett; ha van fül, kell lennie hangnak is, hisz a fül nem a csendért lett; ha van étvágy, kell lennie ételnek is, ha van szomj, kell lennie itálnak is. Ha van bennünk vágy az örökéletre és örök boldogságra és tiltakozás a halál ellen, ez nem lett a halálért, hanem az örökéletért. *A természet nem hazudik*, a teremtő Isten nem kónoz. A természet a szemnek nem hazudik fényt, a fülnek, muzsikát, a költőző madárnak enyhébb tájat, a léleknek örökéletet.

Ha nincs örökélet, akkor a természet hazudik és csak az embernek hazudik, hogy az ember legyen a legnyomorultabb lény a világon; ... mert mikor a költőző madár ősszel elindul sohasem látott enyhébb tájra, megtalálja azt, de mikor az emberek milliói azt a boldog túlsó partot keresik e zajos élettengeren túl, akkor nincs a hajótörött igazságnak, erénynek, vértanúságnak menedéke, hanem a hazugság hahotái közt kell elmerülnie...

Hiszitek-e ezt? El tudjátok-e magatokkal hitetni csak egy pillanatra is ezt az irgalmatlan kínzást...

Nem, ezt nem lehet komolyan gondolnunk Isten káromlása nélkül.

Ne gondoljuk ezt, ne káromoljuk őtet,
Mert káromlás, tőle ilyet tenni fel.
Nemhogy Isten, de szegény ember sem üzhet
Ily gúnyos játkot gyermekeivel!...
tiltakozik Petőfi. (Nagy Gy.)

De hát akad-e valaki, ki lelkünknek e veleszületett, visszatartatlan viharos vágyaira — itt e szent helyen, hőseink sírhalmainál szemünkbe merje mondani az ellenkezőt? Ki az, a tagadásnak micsoda vakmerő ősi szelleme és mi jögon tenné? Ki az, ki hőseink s mindnyájunk lelkének hősieszerepére vállalkozhatnék — s a tudásnak micsoda ismeretlen, lezárt törvénykönyve alapján mondaná ki a lélek e szörnyű halálos ítéletét?

Nem, nem; komoly tudás, igazi tudás erre soha nem vállalkozott. A komoly tudomány — legyen az bármilyen irányú — sohasem vezetett el az istentől, az igazságtól; ellenkezőleg, hozzásegített, hozzávezetett. Erre tanúink a csillagfényes nagyészű tudósok egész tábora. A tudományok komoly iskoláit, melyeknek — mint a wüzburgi új egyetem «Alma Mater»-ének — homlokirata a «*Veritati*»... minél nagyobb számmal kívánjuk, szükség van rájuk, hiszen a tudnivalók kincsésbányáját sohasem merítheti ki az ember. «A tudatlanságért sohasem lehet lelkesülni. A szellemi korlátoltságot, törpe homlokot, hátul ülő, zavart szemeket mélyen megalázzónak tartjuk az emberre nézve.» A komoly tudományok ilyen minden tiszteltreméltó iskoláit «úgy tekintjük, mint lépcsőfokot az Isten oltárához, mint útmutatást a tökéletes ember felé...»

Hisz a tudás a tökéletesség vonása (az embernek hinnie kell, hogy üdvözülhessen, de tudnia kell, hogy tökéletes legyen!...)

Vannak, vannak zugirások, zugiskolák, így lehetnek zugtudósok, kik egyszerűen detronizálják az Istent, hogy maguk ülhessenek a mindentudás ítélőszékébe, mindenekfelett talán azért, hogy önmagukat minden erkölcsi, lelkiismereti felelősség alól egyszersmindenkorra felmentsék s valóságos fuldokló gőggel halálos csapásokat osztogassanak mindenfelé, hol valami kényelmetlen igazság kerül az útjukba. Az ilyeneket csak sajnálni tudjuk, mert vagy megártott nekik a tudomány (elvégre nem született mindenki tudósnak) vagy moral insanity-re gyanúsak. E dolgok menetrejéde ugyanis az, hogy előbb jön az erkölcsi süllyedés állomása és csak azután a — hitetlenség. Érzik a szükségét valami takarónak és önámításnak. Ha az ilyenek a lélek kivégzésének hősieszerepére vállalkoznak, elég róluk annyit megjegyeznünk, hogy a hősérek lehetnek vallástalanok, az áldozatok soha. Az se baj, ha elgondoljuk, hogy — *nem mind okos, ki sokat tud.*

Ezeket a tagadás ősi szelleme is kitagadja vagy legalább is resteli a velük való rokonságot, mert Madách «Ember tragédiájá»-nak I. színeben az Úrral folytatott párbeszédében azt mondja róluk:

«Te nagy konyhádba hely'zéd embered
S elnézed néki, hogy kontárkodik,
Kotyvaszt s magát istennek képzeli.»

A látásra született s megfigyelésre termett ember (Goethe szavai) minél műveltebb, annál jobban látja, érzi — mondjuk saját nagyságának a fényénél is —, mennyire kicsiny, mennyire tehetetlen, ha csak önmagára hagyatkozik. Ha ellenben a hit teljes bizalmával Isten felé nyújtja kezét, ez kiemeli őt minden elesettségből, minden bajából, nyomorúságából s szerető atyai gondossággal segítségére van, annál inkább, minél jobban, minél nagyobb bizalommal hivatkozik Rá s minél nagyobb a szükség. Minél műveltebb valaki, annál inkább érzi, tudja, hogy olyan a tudomány, mint az a bizonyos barátság, «tempora si fuerint nubila, solus eris...», amint valami nagy baj ér s a szenvedés, a fájdalom a lelkedbe markol s elborul világod, azon veszed magad észre, hogy egyedül vagy, igazán magadra maradtál, s a síroknál már csak a tudomány kondoleáló vizitkártóját találhatod: «s. v. s.» betűkkel — *Sic vane scimus* — hiábavaló itt minden tudásunk!... Más a tudás és más a hit — mindkettő kell! — s az első nem pótolhatja soha a másodikat. A sírok közt töprengő dán királyfi is mondja Horációnak: «Vannak dolgok, Horáció, miket bölcselmeitek, tudástok föl nem ér». Isten félelme az igaz bölcsesség kezdete, mely megtanít arra, hogy a világok egyensúlya a Gondviselés bölcsesége, s hogy Isten mindennek zsinórmértéke.

Bízzuk rá magunkat, de nem fatalizmussal, de a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával: hittel s az Isten törvényeinek szíves teljesítésével, hiszen ezek csak boldogságunkért vannak s az élet kríziseinek elboruló éjszakáiban való hősies megállásra nevelnek.

Egy képviselőtől hallottam s magam is vallom, hogy az isten törvényeinek készséges betartása volna általában az emberi kultúrának legmagasabb foka! Ezekre a törvényekre okvetlen szükség van. Avagy hiszik-e Uraim és Hölgyeim, hogy a társadalmat a rendőrség őrzi? — kérdezte egyszer egy nagy szónok s én is megismétlem itt. Én az hiszem, hogy az Isten parancsai őrzi (s ezzel a rendőrségünk iránt tartozó nagyrabecsülésem, elismerő tiszteletem legkisebb csorbát sem szenved), mert a *lelkiismeret* még általánosságban sem pótolhatja soha semmiféle állam. Ez nem vonható a hatalom jogkörébe s kényesere alá...

Ha tudjuk, érezzük, hogy az életben mennyi a szenvedés, a fájdalom, a halál... a szenvedés vallásának ily világszemléletével, alázatos megértésével *a hit fényénél látjuk, hogy a halálban mennyi az élet!*

Ha érezzük az élet terhét s belátjuk, hogy vita non amanda, sed toleranda (sz. Ágoston), az élet nem annyira szeretetreméltó, mint inkább elviselni való teher... megnyugvástunk a hit, hogy per crucem — ad lucem, a kereszt sötét éjjelén át eljutunk az élet fényforrásához, eljutunk a boldogsághoz.

Az ember nem születik boldognak, de megvan a módja hozzá, hogy azzá lehessen, s e berendezkedésében a *szenvedések szellemi erkölcsi éberségének legbiztosabb őrtornyai.*

A síroknál megtanulunk imádkozni, mi annyit tesz, mint Istennel lenni. Ő ugyan mindig velünk van, de mi nem mindig Ővele.

S itt jöhetne az élet kötetiből özőnével az életről, szenvedésről való elmélkedésünk szebbnél szebb vigasztaló, bátorító gondolata. Szinte sajnálom, hogy magamnak is le kell mondanom itt egy pár ilyen gondolatról; de egy rövid felolvasás keretében nem élhetek vissza rendkívül megtisztelő türelmükkel.

Befejezhetem azzal, hogy az élet szenvedése olyan, mint az a *Sphinx*, amely Theba mellett leselkedett az élet szegény vándoraira s akik éppen az emberi életre vonatkozó nehéz talányait nem tudták megfejteni, azokat rettenetesen szétmarcangolta s a mélységbe vetette.

Nincs szerencsétlenebb ember, mint a szenvedés elesettje, kétségbeesettje Ennek mélységeiből csak az a hit képes kiemelni a szenvedőt, melynek fényével most igyekeztünk betelni hőseink sírhalmainál.

Ez éltető fénynek erejével eltelve *tanuljunk hősieszerepét a hősök iskolájában.* Vigyük e hitnek a fényét-melegét hőseink sírjai mellől az életbe: elárvult családi szentélyekbe s a közélet nagy családjába, hol erre az éltető elemre annyira nagy szükség van. S fokozott élettevékenységünk, erőlkijéseink s megpróbáltatásaink között *legyünk a szenvedés, az élet tántoríthatlan igazi hősei*, egymásnak buzdító példát adva, abban a meggyőződésben, hogy a «fájdalom, a szenvedés az életörömnek csak alkonyata; árnyék, mely örömről csak borul; homály, mely a fénynek szépségét érvényre juttatja; — *Éj*, melynek azt köszönhetjük, hogy a feltámadás örömeiben hasadjon reánk minden *reggel!*» (Faber orat.).

A legszebb

Mikulás-,
karácsonyi,
újévi és
alkalmi

képeslapok

12, 16, 18, 20 és
25 filléres áron

KÖSCH ÁRPÁD

... KÖNYVNYOMDÁJÁNAK ...
PAPIRÜZLETÉBEN KAPHATÓK!

Az ötödik

A hosszas követelmények szemben, a h céljából új ha gessé. A ha pénzügyminis hadikölcsönök kamatozó jár kívül — új ty tozó törleszt nyilvános alái alkalommal is

Az aláírás

Az aláírás 23-ikától deca Aláírási helye állami pénztára pénztár és a összes postahiv tevő hazai pén

A kibocsátó járadékkölcsön 10,000-koronás kötvényei pedig koronás címlete

I. A 6%-kal kibocsátási ára járadékkölcsön 13 fillérel van azonban, hogy kölcsön jegyzé már f. évi no megfőtendő f. áradékkölcsön korona névért van megállapít

1. arra az összeg egész el a) az 1916. 5-ikéig bezárola 70 fillérben,

b) az 1916. időben 1916. é történi aláírás

2. ha pedig ményes (részlete vétetik igénybe, tamára szólólag

II. Az 5 és kölcsönkötvény 95 korona; arra e kölcsönkötvény zését és befizeté 1-jén kezdetét v folyó kamatok kölcsönkötvények tékért a követke

1. arra az összeg egész el a) az 1916. 5-ikéig bezárola koronában,

b) az 1916. időben 1916. é történi aláírás

2. ha pedig nyes fizetési mó idő egész tartar 75 fillérben.

Az ötödik vényei 1916. n minden év máj félévi utólagos 5 1/2%-os törles 1916. október minden év apr

Az ötödik magyar hadikölcsön.

A hosszan elhúzódó háború nagy pénzügyi követelményeket támasztván az államhatalommal szemben, a hadiszükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A hadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter ezúttal — éppúgy, mint az előző hadikölcsönök kibocsátása alkalmával — 6%-kal kamatozó járadékkölcsönkötvényeket és ezenkívül — új typus gyanánt — 5½%-kal kamatozó törlesztéses kölcsönkötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ez alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez.

Az aláírás tartama és az aláírás helyek.

Az aláírás időtartama 1916. évi november 23-ikától december 22-ikéig bezárólag terjed. Aláírás helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és annak közvetítőhelyeiül szolgáló összes postahivatalok, valamint az összes számottevő hazai pénzintézetek.

A címletek nagysága.

A kibocsátásra kerülő és 6%-kal kamatozó járadékkölcsön kötvényei 50, 100, 1000, 5000 és 10,000-koronás, az 5½%-os törlesztéses kölcsönkötvényei pedig 2000, 5000, 10,000 és 50,000-koronás címletekben fognak kiállítani.

Az aláírás ár.

I. A 6%-kal kamatozó járadékkölcsönkötvény kibocsátási ára — éppúgy, mint a korábbi 6%-os járadékkölcsönöké — tulajdonképpen 97 korona 13 fillérrel van számítva, arra való tekintettel azonban, hogy a járadékkötvény kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi november 1-jén veszi kezdetét, a megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a járadékkölcsönkötvény aláírás ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:

a) az 1916. évi november 23-ikától december 5-ikéig bezárólag történő aláírás esetén 97 kor. 70 fillérben,

b) az 1916. évi december 5-ikét követő időben 1916. évi december 22-ikéig bezárólag történő aláírás esetén 98 koronában;

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, az aláírás határidő egész tartamára szólólag 98 korona 50 fillérben.

II. Az 5 és 5½%-kal kamatozó törlesztéses kölcsönkötvény kibocsátási ára tulajdonképpen 95 korona; arra való tekintettel azonban, hogy a kölcsönkötvények kamatozása a kölcsön jegyzését és befizetését megelőzőleg már f. évi okt. 1-jén kezdetét veszi, a kincstárnak megtérítendő folyó kamatok hozzáadásával a törlesztéses kölcsönkötvények aláírás ára minden 100 K. névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizettetik:

a) az 1916. évi november 23-ikától december 5-ikéig bezárólag történő aláírás esetén 96 koronában,

b) az 1916. évi december 5-ikét követő időben 1916. évi december 22-ikéig bezárólag történő aláírás esetén 96 korona 25 fillérben;

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes fizetési módozat vétetik igénybe, az aláírás idő egész tartama alatt változatlanul 96 korona 75 fillérben. *Kamat-esedékség.*

Az ötödik hadikölcsön 6%-os járadékkötvényei 1916. november 1-jétől kezdődőleg és minden év május 1-jén és november 1-jén lejáró félévi utólagos részletekben évi 6%-kal, az 5½%-os törlesztéses kölcsönkötvények pedig 1916. október 1-jétől kezdődőleg évi 5½%-kal minden év április 1-jén és október 1-jén lejáró

félévi utólagos részletekben kamatoznak, tehát a járadékkölcsönkötvényeknél az első szelvény 1917. évi május 1-jén, a törlesztéses kölcsönkötvényeknél pedig 1917. április 1-jén esedékes. A folyó évi október 1-jétől, illetve november 1-jétől az aláírás napjáig járó folyó kamatok azonban az aláírónak nem kell megtérítenie; ezek ugyanis — amint fentebb említettük — a kötvények aláírás árában bentfoglaltatnak.

Befizetési hely.

Úgy a járadék-, mint a törlesztéses kölcsönre történő jegyzéseknél az aláírt összegek ellenértéke az aláírás helynél fizetendő be és az aláírás áron felül az aláíróval szemben sem folyó kamat, sem jutalék felszámításának helye nincs.

Részletfizetési kedvezmény.

Az esetben, ha a 6%-os járadékkölcsönre aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 6%-os járadékkölcsönre történő és 100 koronát meghaladó, valamint az 5½%-os törlesztéses kölcsönre eszközölt aláírásoknál azonban a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt összeg 10%-a biztosítékképpen leteendő és pedig készpénzben vagy megfelelő érték-papírokból. A részletek pedig a következőképp fizetendők:

A jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917. január 5-ikéig;

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917. január 18-ikáig;

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917. január 27-ikéig;

a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917. február 7-ikéig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírás hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszaadja.

A jegyzési nyomtatványok.

A jegyzés céljaira szolgáló nyomtatvány-úrlapok az összes aláírás helyeknél díjtalanul kaphatók. Ily nyomtatványok hiányában az aláírás levélileg is eszközölhető.

A befizetési elismervények kiállítása és a végleges címletek kiadása.

A befizetés alkalmával az aláíró fél az aláírás helytől pénztári elismervényt kap, amely a fél kívánatára 1917. január 15-ikétől kezdve a m. kir. pénzügyminisztérium részéről kiállított ideiglenes elismervényre fog kicseréltetni, amennyiben várakozás ellenére eddig az időpontig a végleges címletek kiadhatók nem lesznek. A végleges címletek kiadására nézve, illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervényeknek a végleges kötvényekre való kicserélésére nézve idejekorán hirdmény útján fog a felhívás közzététetni. A végleges kötvények kiadása költségmentesen ugyanazon a helyen fog megtörténni, ahol a pénztári elismervények, illetve a fél kívánatára kiadott ideiglenes elismervények kiadattak.

A kölcsön felmondása.

A m. kir. pénzügyminisztérium a 6%-os járadékkölcsönre vonatkozólag fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közléteendő három havi előzetes felmondás mellett, ezt a kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás 1921. november 1-jét megelőző időre nem fog eszközöltetni.

Az 5½%-os állami törlesztéses kölcsön visszafizetése.

Az 5½%-os törlesztéses eskölcsön az 1922. évtől kezdve húsz, megközelítőleg egyenlő évi részletben fog visszafizettetni.

A törlesztés számszoportonként való sorsolás útján történik és a kisorsolt kötvények minden 100 kor. névérték után 105 kor.-val váltatnak be. A sorsolás minden év június havában tartatik meg, a kisorsolt kötvények a sorsolást követő

első szelvényesedékségi napon válnak esedékesek. Az első sorsolás 1922. év június havában fog megtartatni és a kisorsolt kötvények 1922. évi október 1-jén kerülnek beváltásra. A visszafizetésre esedékesé vált kötvények kamatozása a tőkeesedékség napjával megszűnik.

Betétek felhasználása.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknek 1914. évi augusztus hó 1. előtt betéti-könyvre elhelyezett, egyébként a moratóriumfeloldó rendeletben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönökre történő befizetések céljaira — önrésztelleg a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett — teljes összegükben igénybe vehetők.

Kivételt e tekintetben csupán a román betörés által érintett területen székelő pénzintézeteknél elhelyezett betétek alkotnak, amelyek a kölcsönjegyzés céljaira csak bizonyos rendeltetileg megszabott korlátok közt vehetők igénybe.

Azok, akik a befizetésekre pénzügyi betéteket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

Különleges kedvezmények az ötödik hadikölcsönnél.

A most kibocsátásra kerülő 6%-os járadékkötvények felhasználhatók lesznek az 1916. évi XXIX. t.-c. alapján kivetendő hadi nyereségadó fizetésére.

Az az aláíró fél pedig, aki az 5½%-os állami törlesztéses kölcsönből legalább egy millió korona névértékű kötvényt jegyez és a jegyzett kötvényeket az aláírás alkalmával névre szóló kötvényre iratja össze, az ekként összefűrt, névre szóló kötvényre nézve, amely 1921. évi április 1-jéig és azontúl is a visszafizetésig összeírva tartandó, azt a jogot nyeri, hogy az így jegyzett kötvényekben kifejezett követelés az 1921. évben, legkésőbb azonban április 1-jén, minden 100 korona névérték után 95 koronával leendő visszafizetésre, 1922. évi április 1-jére felmondhatja. Az 1921. évi április 1-jéig fel nem mondott kötvényeknek közforgalmú kötvényekre leendő feloldása iránt hivatalból fognak intézkedni.

Kölcsönnyújtás kedvezményes kamatláb mellett a kibocsátandó kötvényekre a kölcsönjegyzés céljaira.

A kibocsátandó kötvényekre az Osztrák-Magyar Bank és a m. kir. Hadikölcsönpenztár a kötvényeknek kezizálogul lekötése (lombardirozása) mellett, a névérték 75%-áig, a mindenkori hivatalos váltóleszámtólami kamatlábon, tehát jelenleg 5%-os kamat mellett nyújtanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ikéig maradnak érvényben. Az ötödik hadikölcsönnél egyébként is mindazok a kedvezmények biztosítva vannak, amelyek a negyedik hadikölcsönél az aláírókat megillették.

Az 5½%-os törlesztéses kölcsönél legalább egy millió korona névértéknek névre szóló kötvényre leendő összeírás mellett eszközölhető jegyzése azonban lombardkölcsön felvételével önrésztelleg nem bonyolíthatók le s az ilyen névre szóló kötvény lombardirozás tárgyát nem képezheti.

Az ötödik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzpiac kedvező helyzete, a háborút a végső döntés felé érlelő győzelmeink és annak világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem diadalmas befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétellel magánérdekeink mellett a közérdeket is hathatósan szolgálhatjuk: biztosítéka annak, hogy az ötödik hadikölcsön jegyzésének eredményében előreláthatólag még impozánsabban fog megnyilvánulni az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírásáról ismételtén fényes bizonyosságot tevő közgazdasági ereje, mint az előző hadikölcsönöknél.

SZÉCHENYI-KÖR.

Felolvasó-estély. Az Eperjesi Széchenyi-kör nov 29-iki felolvasó-estélyén szaval *Kopcsó János*, felolvasást tart dr. *Szélmán István* «Hadi-foglyaink házassága» címen.

Zeneestély. A nov. 22-iki zeneestély elmaradt Ófelsége I. Ferenc József halála miatt. A hangverseny teljesen elő volt készítve, a szereplők is megérkeztek, amikor értesültünk a nemzeti gyászhiétről. Értesülésünk szerint a dec. 6-iki zeneestély megrendezése nem fog akadályokba ütközni.

Erdélyiek segítése.

Az Erdélyből menekült honfitársak segítségére Bujanovics Gyula főispán által megindított akció további eredményéről szól az alábbi gyűjtés.

A főispánhoz beérkezett adományok:

A római körjegyző gyűjtése:	
Felsőcsernye községben . . . K.	23 20
A kezerpekléni körjegyző gyűjtése	578 20
Rusznayk Pál esperes adománya, Györgyös	5 —
Rákóczi Kath. Kör gyűjtése	11 —
Berzeviczy Béla adománya	25 —
Hartsár Péter prépost-plébános, Kiszeben	20 —
Miess Károly p. ü. biztos gyűjtése	10 —
Balpatata közs. előljáróságának gyűjt.	8 —
Bártfai járás főszolgabírájának gyűjt.	6 —
Zborói körjegyző gyűjtése	120 —
Róna község előljáróságának gyűjt.	6 10
Mankovics Manó g. kath. c. kanonok gyűjtése, Balázsvágás	25 —
Molnárvágása község előlj. gyűjtése	4 50
Összesen K.	842 —
Az előző héten befolyt	20901 74
Együtt K.	21743 74

A befolyt adományokból eddig a kormányhatóságom alá tartozó vármegye területére menekült erdélyiek részére kifizettem 44 esetben 3434 kor. 30 fillért.

Az adakozók nemeslelkű adományaikért, a gyűjtők pedig szíves fáradozásaikért ezúttal fogadják hálás köszönetemet. Eperjes, 1916. nov. 24. *Bujanovics Gyula* s. k., főispán.

Mérget vehet rá,

hogy háztartási elszámolásait csak a

HÁZTARTÁSI KÖNYV

vezetése mellett tart:: hatja rendben. ::

□ □ Kapható □ □

KÖSCH ÁRPÁD papirkereskedésében.

HIREK.

Szürke történet.

A kivilágított mozgósínházból nagy néptömeg siet hazafelé. Késő este van. A kocsi-járdán, hol most alig halad egy-egy elkésett szekér, két fehérkalapos úrleány halad. Kisérők valahol hátul vannak még. A két leány közül az egyik magas, szőke, a másik alacsonyabb növésű, barna. Lassan mennek, hangosan beszélgetnek. A beszélgetést a magas szőke kezdi. Látszik rajta, hogy még mindig a lepergett film hatása alatt áll.

— Gummikerekű autón járn; suhogóselymü ruhákban mosolyt hinteni a járókelők felé; miközben a pehelykönnyűségű boán meg-meg-rebben a toll... Milyen isteni vagy te Olga Desmond, Henny Porten, Fern Andra! Milyen csodás vagy!

— Nézd, ottan északkeleten, ahol az a fényes csillag ragyog, ottan harcolnak a mi katonáink... Láttad ugy-e azokat a szárazföldi aknákat ott a váznon, amint felrobbantak. Minden perc elvisz kettőt, hármat, tizet vagy még többet. És most jön a tél. Kezüket sebessé teszi a hideg; a hóval átitatott szél a nyakukba vág... és megfagy a szemükben az a kis nedvesség is, amit a vágyódás fakasztott az ilyen csillagos éjszakákon, amilyen mostan van...

A másik leány egészen mással van elfoglalva. Mosolyog; teljesen a maga gondolatai töltik el; nem figyel; tovább beszél:

— Hát még Mária Carmi! Milyen karcsú és elegáns! Csodásan játszik!

— Millió és millió férfi vágja szemét az éjbe: figyel; tusakodik az álommal... Azután jönnek a rohamok... Ágyútüzből egymást eltapossák... Nyög a gránát, sír a szél és meghal az ember.

— Milyen édes lehet hallgatni a hódolatokat! Hidegen mosolyogni, mint az őszi napfény és leereszkedni azokhoz, akik bennünket imádnak...

— Az érzésből kiesett tömegeken keresztül a reflektorok fénye táncol. Rakéták villámlanak keresztül a levegőn, mert a táborok egymás vérere lesnek... Halloz mindezeket, Linuska?

— Igen, de mégis... Nézd, most milyen szép az éjjel, mintha tavasz lenne. Mára ujjongok még, mert megragad valami a búcsúzó ős utolsó simogatásából.

— Látod, ezeken az éjszakákon ismeretlen utakon, rengeteg erdőkben, kietlen hegyszakadékokban holtrafáradtan masíroznak mindazok, akik velünk éltek...

— Jaj, ez borzasztó lehet. A vértusákat ő is ottan rója, pedig még nem látott huszonkét nyarat... a Pali... a bátyám... Szegény, hogy vágyódhatik az otthona után. Ha hazajön... bárcsak jönné, jönné!

— Srappnell-hullásban, gránátulásban; Át drótösvényen, aknaösvényen... Sokan lerogynak, rohanók fognak, [de meg nem állnak, Fittyet kell hányni itt a halálnak...]

— Ez valami borzasztó lehet! Futni előre és elbukni. Hívni valakit, aki messze van; hiába várni ölelő karokra... És ő is odaát van. Vajjon nem tépi-e most a hideg föld?

— Ha hazajönnék, ha hazajönnének!
— Végre... egyszer!
— Akik szenvedtek és véreztek...
— Akik ölte és megbocsátottak...
— Igen, mindnyájan...
— Igen...

A beszélgetést most már csak gondolatban folytatják. A lelkük ott jár valahol a csatasíkon. Felemelik az elesetteket; homlokukon csókolják azokat, akik meghaltak. Nevükön szólítják, akiket ismertek, szerettek...

Mindenütt nagy, néma csend. A levegő meleg;

megrezegteti a szívet, mint reggeli álmódáskor a szerelem. Az ember azt hiszi, hogy tavasz van, pedig csak ős van, lombhullató ős. A keleti égbolton egy futó csillag jelenik meg és merész ívben szalad le az égről. *Marencsin Zoltán.*

A belügyminiszter a megyéhez. Ófelsége elhunyt alkalmából *Sándor János* belügyminiszter a következő táviratot intézte a megyéhez: „Mélységes megrendüléssel közlöm a gyászos hírt, hogy hön szeretett királyunk, I. Ferenc József Ő császári és apostoli királyi Felsége Schönbrunnban folyó évi november 21-én este 9 órakor csendesen elhunyt. Történelmi időkben száll sírba a nagy király, akinek példátlanul kimagasló uralkodói bölcsesége csodálattal töltötte el a világot. Nemzeti életünk újjáalkotásának nagy munkájával legdicsőbb fejedelmek sorába emelkedett. Mint jóságos atyját, mint boldogulásának megalapítóját rajongó hűséggel, bensőséges szeretettel környezte őt a magyar nemzet, amely gyászba borulva áldja örökké élő dicsőséges emlékét. Felkérem, sziveskedjék az összes hatóságok és hivatalok értesítése mellett gondoskodni arról, hogy a bensőséges gyász megfelelő külső kifejezésre jusson. A továbbiakról külön értesítést fogok küldeni.”

Kollégiumi gyászünnepély. Az eperjesi evang. Kollégium tanári-kara nov. 24-ikén tartott rendkívüli értekezletén elhatározta hogy Ófelsége a király elhunyt alkalmából a temetés napján, tehát előreláthatóan csütörtökön, nov. 30-ikán d. e. 10 órakor az evang. templomban tartandó gyászistentiszteleten az evangélikus ifjúság az egész tanári-karral együtt testületileg résztvesz és ugyanezen napon d. e. 11 órakor a központi Kollégium dísztermében gyászünnepélyt tart, amelyre ezúton az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja dr. *Maléter István*, a Kollégium ezévi igazgatója.

Gyászistentisztelet az ev. templomban. A helybeli ág. hitv. ev. I. egyházközség nov. 23-ikán tartott rendkívüli tanácsülésében, mély fájdalommal emlékezve meg szeretett királyunknak elhunytáról, elhatározta, hogy a temetés napján, előreláthatólag tehát nov. 30-ikán délelőtt 10 órakor ünnepi gyászistentiszteletet tart, melyre az egyházi, katonai s közigazgatási hatóságokat, valamint az erkölcsi testületeket is meghívja. Lapunk jelen száma első oldalán közöljük azt a szívhez szóló, remek gyászéneket, melyet a presbitérium felkérésére koszorús költőnk, *Csegey Gusztáv* e gyászistentiszteletre írni szíves volt.

Az eperjesi református egyház nov. 30-ikán délelőtt 1/3, 12 órakor tartja a gyászistentiszteletet, melyre az egyházi, katonai, bírósági és közigazgatási hatóságokat, valamint az erkölcsi testületeket is meghívja a presbitérium.

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvortsák Győző* nek tollából a sárosi orosz betörés története a vármegye etnografiai s topografiai ismertetésével — könyvalakban, egy térkép-melléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel.

Ára 1 kor. 80 fill.,
vidékre küldve
1 kor. 90 fill.,
melybe a portó is
bele van számítva.

Kapható: Kösch Árpád papir- s írószerkereskedésében és a Stehr-féle könyvkereskedésében.

Személyi
püspök kétheti érkeztet vissza

Erzsébet-ü
tanonciskola ifj. királynéknak emlékeztető ünnepélyt tisztelettel vette. kath. iskola egyik mely ünnepen a jelentek. A prog. pezte *Szabó Barna* nak az emléknap. A tanulóifjúság énekekkel vett részt.

A József
egyesület eper. működését a háb. való orosz betörés 15-ikén újra megny. tudóbetegeknek: s. fél 2-től fél 3-ig.

Lisztellátá
csos, városunk kérelemmel ford. „Kérem. A m. miatt előállott a havonként és sz. grammban meg. jelentékenyen le. részletezni ez. arra kérem várc. tassanak ez inté. sal és egy szebb. hittel fogadni. E. kat, akiknek a. vagy meglesz, i. osztani, hogy a. augusztus végéig. nem kizártnak. április havától ke. egy félévi készle. ellátok, a legkise. kiutalhasam.”

Kitüntetés. A. dot, a 25. hegyi-tüz. séggel szemben tar. vaskereszttel tüntet. körül vívott harcok.

Hazafias szí
a kassai Nemzeti színház december 2. delmét felajánlotta a Vöröskereszt e. javára. A hazafias p. fog találni.

Háborús gyer
Béla Miklós eperje. tollából ered «A h. darab, melynek ne. lóan sikerült voltát. azon körülmény, h. óta immár a második tárgyanál fogva fe. előadásoknál való f. hető, hogy miként is felkarolásra talá. 1 kor., melynek 20. ajánlotta fel a szerz. is tisztán hazafias szerző ezen művét a. miniszternek ajánlo. szönetét nyilvánított színmű beszerzését.

Osram axial v
tára a *Luchs-vasúz.*

Személyi hír. Dr. *Novák* István megyéspüspök kétheti távollét után november 22-ikén érkezett vissza székhelyére hivatalos útjáról.

Erzsébet-ünnepély. Az eperjesi iparostanonciskola ifjúsága megboldogult Erzsébet királyné emlékezetére november 19-ikén hazafias ünnepélyt rendezett. Az ünnepély istentisztelettel vette kezdetét, majd az ifjúság a r. kath. iskola egyik emeleti termében gyűlt egybe, mely ünnepen az ipartestület képviselői is megjelentek. A program kiemelkedő pontját képezte *Szabó* Barna helybeli r. k. lelkész, hitoktatónak az emléknapi jelentőségét ismertető beszéde. A tanulóifjúság több szavalattal és hazafias énekkel vett részt az ünnepélyen.

A József Kir. Herceg Szanatórium-egyesület eperjesi dispensaire-je, amely működését a háború, nevezetesen a Sárosba való orosz betörés miatt megszüntette, *november 15-ikén újra megnyílt. Rendelő-órák szegénysorsú tudóstegeknél: szerdán és szombaton délután fél 2-től fél 3-ig.*

Lisztellátás. *Faragó* József kir. tanácsos, városunk polgármestere a következő kérelemmel fordult Eperjes lakosságához: „Kérem. A megfelelő készletek hiánya miatt előállott a szüksége annak, hogy a havonként és személyenként eddig 7 kilogrammban megállapított lisztmennyiséget jelentékenyen leszállítsam. Nem kívánom részletezni ez intézkedés okait, csupán arra kérem városom lakosságát, méltóztassanak ez intézkedésemet megnyugvással és egy szebb jövő reménységébe vetett hittel fogadni. És különösen kérem azokat, akiknek a félévi készletük megvan vagy meglesz, igyekezzenek azt úgy beosztani, hogy a meglevő készlet jövő évi augusztus végéig elég legyen, mert csaknem kizártnak tartom, hogy a jövő év április havától kezdődően azoknak, akiket egy félévi készlettel már elláttam vagy ellátok, a legkisebb mennyiségű lisztet is kiutalhassam.“

Kitüntetés. A német császár *Bernát* Richárdot, a 25. hegyi-tüzérezred kapitányát az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért vaskeresztel tüntette ki. *Bernát* a Vöröstorony körül vívott harcokban tüntette ki magát.

Hazafias színigazgató. *Faragó* Ödön, a kassai Nemzeti Színház derék igazgatója, a színház december 2-iki előadásának tiszta jövedelmét felajánlotta a Hadsegélyző Hivatal és a Vöröskereszt együttes karácsonyi akciója javára. A hazafias példa remélhetőleg követőkre fog találni.

Háborús gyermekszindarab. Dr. *Haász* Béla Miklós eperjesi kir. törvényszéki jegyző tollából ered «A hazáért» című gyermekszindarab, melynek nemcsak időszerű, hanem kiválóan sikerült voltát mi sem igazolja jobban, mint azon körülmény, hogy rövid első megjelenése óta immár a második kiadást érte el. A művecske tárgyánál fogva felette alkalmas a gyermek-előadásoknál való felhasználásra, miért is remélhető, hogy miként másutt, úgy vármegyénkben is felkarolásra talál. A mű ára példányonként 1 kor., melynek 20%-át a Vöröskereszt javára ajánlotta fel a szerző, s emellett az előadási jog is tisztán hazafias célokat kíván szolgálni. A szerző ezen művét a jelenlegi vall.- és közokt.-ü. miniszternek ajánlotta fel, aki ezért őszinte köszönetét nyilvánította az írónak. A gyermekszindarab beszerezhető a szerzőnél Eperjesen.

Osram axial villanykörték egyedüli raktára a *Luchs-vasútleben.*

Hősi halál. *Gurkó* István, a 67-ik gyalogezred zászlósa, *Gurkó* József berzeviczei körjegyző egyetlen fia október hó 5-ikén, 20-éves korában az orosz harctéren hősi halált halt. Podhorcén nagy katonai pompával temették el.

Közyűlések. A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület nov. 27-ikén, hétfőn d. e. 11 órakor tartja őszi rendes közgyűlését Eperjesen, a vármegyeház kistermében.

A Sárosvármegyei Mezőgazdasági Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezete dec. 4-ikén d. e. 11 órakor Eperjesen, a városházán rendes közgyűlést tart.

A Rózsavölgyi Karácsonyi Albuma a legszebb, a legértékesebb és a legnagyobb magyar zenegyűjtemény. Nem hihető, hogy akadna zeneművevő, aki ezen 100—150 korona értékű, gyönyörű kiállítású albumot (asztalidísz) 6 koronáért a *Stehr-féle könyvkereskedésben* Eperjesen be nem szerezné. A Rózsavölgyi Karácsonyi Album tartalmának prospektusát jövő számunkhoz mellékeljük.

FIGYELMEZTETEM,

hogy

NÉVJEGYEIT

□ igen csinos kivitelben □

KÖSCH ÁRPÁD

: könyvnyomdai műintézete :
papir- és írószerraktárában
rendelheti meg.

Köszönetnyilvánítás. Id. Berzeviczy Béla úr (Hámbor) és dr. Horovitz Simonné úrnő 50—50 kor., dr. Szegő Kálmáné úrnő (Abbazia) 30 koronát, dr. Müller Bertalané úrnő és Bielek Lászlóné úrnő 20—20 kor.-t, Kramer Henrikné úrnő 16 kor.-t és Korn Vilmosné úrnő 10 koronát, *Bleuer* Józsefné pedig káposztát adományoztak az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományokat hálással köszöni az elnökség.

Nikkel 20-filléresek bevonása. A húsz-filléres nikkel érmék f. évi december 31-ikével elvesztik a magánforgalomban fizetőképességüket. Felhívjuk olvasóink figyelmét ezen körülményre s kérjük, hogy ezeket az érmekeket az állami pénztárakhoz fizetéseknél szolgáltatásuk be, illetve ezeknél vagy az osztrák magyar bank intézeteinél vas 20-filléresek ellenében váltsák be.

Friss balatoni fogasok, valamint különféle *dunai halak minden csütörtökön és pénteken* kaphatók *Kún* Sándor fűszer- és csemege-üzletében. Telefonszám 137.

Sárosvármegye hadiárvai javára *Ivaneczki* Mihály Szemancsik delnekakasfalvai ügyéből kifolyólag 40 koronát adományozott.

A vakok jóltevői. A Vakok Eperjesi Intézetének *Spira* Henrik öt pár lábszárvédőt, *Hertzka* Simon pedig 20 koronát adományozott. Fogadják a szíves támogatók e helyen is az intézet igazgatóságának köszönetét!

«A karthausi.» Br. *Eötvös* József világhírű klasszikus regényét, «A karthausi»-t is filmesítették. «A karthausi»-ban a múlt század finom Biedermayer-hangulatában a nagy, örök emberi érzések problémáinak izgalmas, lüktető drámáját kellett megvalósítani. És ez annyira sikerült, hogy a hatfelvonásos filmregény szenzációs irodalmi, művészi és technikai munka. Elképzelhető, hogy milyen nagy költségekkel jár egy ilyen hatalmas slágerfilmnek az előadásra való lekötése. Hát még ha a legnagyobb fővárosi mozgóképszínházzal egyidejűleg akarja a közönségnek bemutatni az illető mozi? Hála és dicséret illeti meg az eperjesi «*Uránia*» igazgatóságát, amely óriási anyagi áldozatokat nem kímélve szerezte meg ezt a filmet, mely a fővárossal egyidejűleg kerül színre Eperjesen, december 1-jén és 2-ikán.

Hadiárva felruházása. Dec. 17-ikén lesz az eperjesi hadiárva felruházása. Az Első Eperjesi Szegénygyermekeket Felruházó Asztaltársaság elnöke, *Gregor* Endre hálással nyugtázza az erre a célra befolyt következő pénzbeli adományokat: *Bujanovics* Gyula főispán 50 kor., *Tahy* József alispán 5 kor., *Bánó* Aladár 10 kor., dr. *Bánó* Dezső 10 kor., dr. *Dobay* Zsigmond 5 kor., *Villecz* János 10 kor., dr. *Dobay* József 2 kor., dr. *Desseffy* István 2 kor., a Szegénygyermekeket Felruházó Asztaltársaság elnöke és tisztikara 370 kor., Eperjesi Takarékpénztár 50 kor., *Nehrhaft* főállatorvos 10 kor., *Groszwirth* Samu Héthárs 10 kor., *Herz* Artur Palonca 10 kor., *Fränkel* Ignác Ásgut 10 kor., *Lefkovits* Mór Kissáros 50 kor., *Újházy* Iván Böki 30 kor., *Schulhof* Mór Sóvár 2 kor., *Piller* Kálmán Pillerpeklén 40 kor., *Ilkovits* Adolf Szedikert 39 kor., *Ilkovits* Mór Sátoraljaújhely 10 kor., *Schwartz* Izsó Somos 20 kor., *Weisz* Ignác Sebes 5 kor., *Mandel* Herman 5 kor., *Weisz* N. Kende 2 kor. (Helyszűke miatt folytatás a jövő számunkban.)

Értesítés. A kassai keresk. és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a gyűjtőárúkkal megrakott vasúti kocsirakományoknak a határon való kezelésénél nehézségek merültek fel, mert az alapos belső vizsgálat az árú kirakását teszi szükségessé. Ezzel számolva, a pénzügyminiszter elrendelte, hogy a külföldi állomásokra feladott gyűjtőárúkat vizsgálat végett már a feladás helyén működő vámhivatal elé kell állítani. A vizsgálat után a vámhivatal záradékkal igazolja, hogy az árú kiléptethető s az árút vámvár alatt a kiléptetést teljesítő határvámhivatalhoz utalja. Oly gyűjtőárúkat tartalmazó vasúti kocsik, amelyek nem így utaltattak, vagy olyan állomáson adattak fel, ahol vámhivatal nincsen, a határvámhivatalnál kivétel nélkül ki fognak rakatni. A szállító cégek érdekében áll tehát, hogy a gyűjtőárúküldeményeket lehetőleg vámhivatalok székhelyén adják fel.

Elfogott katonaszökevény. November 24-ikén a csendőrség elfogatta *Tomaskó* István napszámot többrendbeli lopásért, akiről kiderült később, saját bevallása alapján, hogy két év előtt megszökött a katonaságtól; azóta bújdosik s különféle lopásokból tartja fenn magát. Mint katonaszökevényt átadták a m. kir. 3. honvéd tábori ágyús-ezred pótüteg-parancsnokságának.

Talált. *Theisz* Ármin kereskedő 20 koronát talált. Tulajdonosa átveheti a rkapitányságnál.

A képzőművészet és a háború. A c-ata-
mezők romboló erejű tombolása, a hősiesség és
a hadiromantika, népek és családok szörnyű és
mégis főséges végzete — mindeme tényezők
természetesen hatalmas ösztönző erőt jelentenek
a teremtő művészekre nézve. S valóban egész
sereg kiváló művész azon fáradozik, hogy ecsetje
és palettája segítségével megörökítse a népek
gigantikus csatáinak részleteit és a rája gyako-
rolt benyomásokat. Ezidő szerint egy vállalat
indult meg azzal a törekvéssel, hogy e festő-
művészek egy jelentős csoportjának műveit a
nagyközönség számára is hozzáférhetővé tegye.
A hadügyminisztérium serkentésére és vezetésére
alatt ugyanis megalakult az *«Ausztria-Magyar-
ország hadereje a világháborúban, háborús képek
hivatalos kiadása»*, mely ismert festők eredeti
művei után művészi sokszorosításokat bocsát ki.
A képeket a leginkább bevált műipari eljárás
alapján a Katonai Földrajzi Intézet és más
nyomdák állítják elő s a lehetőség szerint nép-
szerű árban (2—5 kor.) kerülnek forgalomba,
hogy ilyen módon ki-ki hozzájuthasson egy való-
ban érdemes szabadíszhez. Mint értesülünk, ne-
vesebb könyvkereskedések kirakataiban a mon-
archia egész területén láthatók ezek a művészi
lapok, de kaphatók a képek kiadásának bécsi
szállító- és fizetőhelyén is. (Wien III., Paracelsus-
gasse 9.) A képek közül a következőket említ-
jük meg: *«Előnyomulás Przemysl felé»*: erőteljes
és merész rajza ez a magyar mesternek, *Vadász-
nak*, hol a zuhogó esőben gyalogság és trén-
ázik az úttalan galíciai úton. A királynak *Wese-
mann Alfréd*től s br. Hötzenborfi Konrád vezér-
ezredesnek *Eckhardt*tól való portréja eredeti föl-
fogással és nagyszerű kivitelükkel igen kapósak
lesznek. *Löffler Bertold*, a modern iskola egyik
képviselője színekben kifejező, sajátos ábrá-
zolt *«Fogoly komitácsi»*-kal áll elő. Éppen oly
hatásos és reális *Hayd K.*-nak a *«Népfölkelők
a fedezékben»*, mint *Wesemann Alfréd*-nek
«Honvédsapat Lubartov felé menetele» c. képe
Történelmileg érdekesen, mozgalmal eleven-
gel és természetesen körül élénk *Tuszinski*-nek
egy akvarellje ezzel ac ímmel: *«A Scharf-
schütze torpedóromboló a Porto Corsini-csator-
nában Ancona mellett 1915-ben»*. A többi kép-
nél is történelmi hűség és művészi követelmény
egyesült, úgy hogy e sokszorosítások nagy elő-
nyére messzire föléje emelkednek a szokásos
fantasztikus háborús festményeknek. Ezt az állás-
pontot látjuk képviselve *Zwickle A.*-nál (*«Ágyú-
állítás a tiroli Alpeseekben»*), *Kruis F.*-nél (*«Tábori-
konyha Szkutariban»*) s más művészi képeknél.
Mint velünk közlik, az *«Ausztria-Magyarország
hadereje a világháborúban, háborús képek hiva-
talos kiadása»*-ban folytatólagosan tovább jelen-
nek meg ezek a képek s a már említett mű-
vészekhez egész sereg új és jelentős festőt
sikerült megnyerniök, minők *Roux Oswald*,
Stasser Lóránt, *Basel Alfréd*, *Rothaug Sándor*,
Konopa, *Hassmann*, *Pock Sándor*, *Stella és Poch-
walski*, kiknek művészi értéke előre biztosít
minden sikerről. A *«Háborús képek hivatalos
kiadása»* tehát ezen a módon egy általánosságban
könnyen hozzáférhető művészi arcképsorozatot
teremt meg, amelyek révén mindenki szívesen
látott és értékes világháborús emlékekhez juthat.

Árdrágítók. *Spitz* Dávid tótselymesi lakost
árdrágítás miatt feljelentették, mert a vidéken
3 hordó mézet vásárolt össze s azt egy eperjesi
kereskedőnek eladta. *Spitz* Istvánnét, a nagy-
sárosi vasúti pályáőr nejét pedig ugyancsak
árdrágítás miatt 2 napi elzárásra és 50 korona
pénzbüntetésre ítélték, mert a hetivásárra be-
hozott libák darabját 30 koronáért akarta
árúsítani.

Adomány. Berzeviczy Béla 50 koronát
adományozott az eperjesi Vöröskereszt kará-
csonyfájára s 25 koronát a hősök sírjai gondó-
zási céljaira.

**A sárosvármegyei hadiársvák alapja ja-
vára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sáros-
vármegye gyámpénztárába 1916. nov. 20-ikáig
a következő adományok folytak be:**

A már nyugtázott összeg	K. 19,968-80
Kropács Ignác a féléven át orosz ura- lom alatt állott és harcteret képezett szorocsányi kör községekben eszkö- zölt gyűjtése:	
Szorocsányi községben	43—
Tizsény	19—
Bányavölgy	27—
Mérgesvágása	17—
Kisvajszló	33-50
Pataki	10—
Körörsény	13—
Viskó	11—
Havrillay Béla paloncai körj. gyűjt.:	
Havrillay Béla	10—
Herz Artur által átengedett mezei kár perselygyűjtés	70—
Fábián János bíró	33—
Miklós István	4—
1—	1—
Ifj. Körtvélyessy Ádám gyűjt. Kavo- csán községben	20—
Koncz Ödön nagysárosi róm. kath. esperes gyűjtése	14-30
Téglási József alsósebesi róm. kath. lelkész gyűjtése	40—
Gojdicz János kötelepi g. kath. lelkész, c. kanonok gyűjt. Boglárkán	27—

Összesen: 20,361-60

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyug-
tázom. Együttal a mélyen tisztelt adakozóknak
és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres
fáradozásukért — a hadiársvák nevében — hálás
köszönetet mondok. Eperjes, 1916. nov. 20.
Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

Felhívás. A kassai keresk. és iparkamara
ezúton is felhívja az érdekeltek figyelmét a
minisztériumnak 3552. sz. rendeletére az olajos
magvaknak vámért való feldolgozásáról, amely
szerint ilyen magvak csak vámért dolgozhatók
fel, csak akkor fogadhatók el feldolgozásra, ha
a feldolgozó községek bizonyítvánnyal bizo-
nyítják, hogy az illető mennyiséget házi szük-
ségre jogosan használhatia fel terméséből. A
rendelet teljes szövege a kamara hivatalában
megtekinthető.

**Öt és félmillió háborús jótékonysági
célokra.** Magyarországon még nem voltak
olyan eredményes gyűjtési akciók, mint azok,
amelyeket Az Est indított a háborús ember-
baráti célokra. Az Est első ilyen gyűjtés-akciója
a háborúban megvakult hőseink ellátásának
céljára már az első hetekben százezreket ered-
ményezett. A nagyközönség adakozó kedve még
most se lankadt, úgy hogy eddig 1.200.000
koronát meghaladó összeg gyűlt erre a célra.
A kárpáti csatákban feldúlt magyar falvak épít-
ésére indított gyűjtést is közel 1.200.000 ko-
ronával zárta le Az Est. Amikor pedig a román
árulás erdélyi testvéreinket hontalanná tette, az
első héten naponta több százezer korona ado-
mány folyt be és a jószív áradata még most is
ontja a pénzt, úgy hogy ez a gyűjtés az 1³/₄
millió koronát már meghaladta. Az Est nagy
publicitásának és népszerűségének a megnyil-
vánulásai ezek a nagyszabású gyűjtések. A fent-
említett összegeken kívül a hadiözvegyeknek,
árváknak, rokkantoknak és a háború más csa-
pása által közvetlen vagy közvetve sújtottak-
nak is befolyt 1¹/₂ millió koronán felüli összeg,
úgy hogy Az Est eddigi gyűjtései meghaladják
az 5¹/₂ millió koronát. És ha megemlítjük, hogy
az 5¹/₂ millió nem nagy adományokból, hanem
nagygyűjtés a harcterén küzdő hősök és a szerény
jövedelmű milliók filléreiből gyűlt össze, képet
adtunk arról, hogy az Az Est-et Magyarorszá-
gon palotákban és kunyhókban egyaránt olvas-
sák és szeretik.

Szappan hiányában nélkülözhetetlen a
Renofin kézmosószer. Kapható *Luchs-vasúletben*.

Meglopott vak ifjú. A Vakok Eperjesi
Intézetének egy újonnan fölvevő növendéke Eper-
jesre való utaztatásban csomagját, mely minden
ruhaneműjét tartalmazta, a megszokott módon
a vasúti kocsi polcára helyezte. Nagy volt a vak
ifjú ijedelmé, midőn kiszállásakor a csomagnak
hült helyét lelta. Egy lelketlen útítárs ellopta azt.
A vak ifjút annál fájdalmasabban érinti ez a
vesztés, miután az intézetbe való felvétele al-
kalmából újonnan beszerzett ruhaneműje veszett
el és most a rajta levő ruhán kívül minden ruha-
nemű nélkül áll.

A csendőrség köréből. Kötüntetések.
Hornyák János kisszebeni csendőrrészmester
és *Tóth* János bártfai őrsbeli csendőr 2. oszt. őr-
mester az ellenséggel szemben tanúsított vitéz
magatartásáért a koronás ezüst érdemkereszttel
lett kitüntetve. — *Új rendfokozati elnevezések.*
1. Csendőr: rendfokozati jele 3 celluloid csillag.
2. Vezető: rendfokozata mint a csendőrnél és
azonkívül járőrvezetői jelvény. 3. Alőrmester
(eddig csendőr c. őrmester): őrmesteri sárga
selyem gallérszománnyal és 3 celluloid csillag.
4. 2. oszt. őrmester (eddig őrsvezető c. őrmester)
13 mm. széles ezüst gallérszománnyal és 3 fehér
selyem csillag és szolgálaton kívül gyalogsági
tishti kard. 5. 1. oszt. őrmester (eddig őrmester):
rendfokozati jelvénye, mint a 2. oszt. őrmester-
nek, de sárga selyempaszománnyal ellátott kard-
kötőn lovassági (nyitott) kardbojttal. 6. Járás-
őrmester és törzsőrmester: az előbbi piros, az
utóbbi kék hajtókával, egy 13 és e fölött 6 mm.
széles ezüst gallérszománnyal s ezen 3 fehér
selyem csillaggal. Ezek szolgálatban is gyalog-
sági tishti kardot viselhetnek selyempaszománnyú
kardkötőn, lovassági kardbojttal.

Eladó.

Eperjesen, Kertsor-utca 2. sz. a.
egy 4-szobás ház kerttel együtt
□□ szabadkézből eladó. □□
Bővebb felvilágosítás Tompa Mihály-utca
17. szám alatt a kir. tanfelügyelőségénél.

Nyomdásztanulónak

!!! felvesszünk 14 évet be-
töltött s legalább hat
osztályt végzett ifjút. !!!

Kösch Árpád könyvnyomdája
Eperjes, Főutca 59. sz.

3913—1916. sz. Sáro

Sárosvármegye ter
iskolák igazg

Megrendítő csap
tett királyunk, Ő c
sege I. Ferenc Jó
borítva hűséges ma
Végtelen a fájdalom
nek lelkét betölti, me

A legnagyobb v
döklő emberi és v
mindenek fölébe.

Bölcsesége, mele
telességérzete, egész
iskolai példa arra, h
nek odaadással, szer
gel szolgálja azt a

Lesújtó gyászum
kifejezésre juttatni, r
úr f. hó 22-ikén 15
kezőket rendeli:

1. a temetés na
intézetében szünete
2. a tanulóifjúsá
rainak vagy hitokt
hitfelekezete által ta
vegyen részt;

3. az istentisztele
gyásznapélyt tart
tanítója az elhunyt
alkalomnak megfelel
kal örökítse meg e
fogékony lelkébe.

Miről Cimet so
éresitem, miszerint
ünnepély a vezetése
tetben méltó módo
Eperjes, 1916. nov.

Segély. A va
Szeghő István radác
tanító részére 100 k
Tanítóváltozás
elemi iskolánál az é
történet kinevezetése
Palásti Ferenc torn
iskolai tanító nyerte
elemi iskolánál nyug
dett tanítói állásra
lasztatott meg; míg
elemi iskolánál eltá
tanítói állást *Markov*

Tanítók özve
Maczata Veronika
tanítónőnek a beir
sikerült egybegyűjt
özvegyei és árvái a
a kir. tanfelügyelős
Szuchy Antal ruzso
tanító ugyancsak a
80 fill.-t gyűjtött a
szintén a kir. tanfelü
kívül *Sárosi* János s
tanító 7 kor.-t és
róm. kath. elemi is
a kir. tanfelügyelős
a fentebbi célra. *Less*
elemi iskolai tanító
séjei felében kapo
célra ajánlván fel,
célra fordítottat,
tarczaszentpéteri ró
hasonló költségeiké
a fenti célra ajánlo
pénzt a kir. tanfelü
való bevezetés után
NÉPTANÍTÓK LAPJA S

TANÜGY.

Körlevél.

3913—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes elemi iskolák igazgatóihoz és tanítóihoz.

Megrendítő csapás érte nemzetünket: szertett királyunk, Ő császári és apostoli királyi Felsége I. Ferenc József meghalt, mély gyászba borítva hűséges magyar nemzetét.

Végtelen a fájdalom, mely nagynak és kicsinynek lelkét betölti, mert pótolhatatlan veszteségünk.

A legnagyobb volt Ő a nagyok közt is. Tündöklő emberi és uralkodói erényei emelték Őt mindenek fölébe.

Bölcsesége, melegen érző szíve és páratlan kötelességérzete, egész fenkölt élete a legragyogóbb iskolai példa arra, hogy miképpen kell mindenkinek odaadással, szeretettel, becsülettel és hűséggel szolgálnia azt az ügyet, amelyre elhivatott.

Lesújtó gyászunkat méltó módon kívánván kifejezésre juttatni, melynél fogva a vk. miniszter úr f. hó 22-ikén 15,370. eln. sz. alatt a következőket rendeli:

1. a temetés napján az ország összes tanintézeteiben szünetel a tanítás;

2. a tanulóifjúság e napon tanítóinak, tanárainak vagy hitoktatóinak vezetése alatt saját hitfelekezete által tartandó gyászistentiszteleten vegyen részt;

3. az istentiszteletek után az iskola, tanintézet gyászünnepélyt tartson, melyen egyik tanára, tanítója az elhunyt dicső emlékezetét a szomorú alkalomnak megfelelő módon kegyeletes szavakkal örökítse meg és a tanulóifjúságnak vessse fogékony lelkébe.

Miről Címet szoros mihez tartás végett azzal értesítem, miszerint gondoskodjék arról, hogy az ünnepély a vezetése alatti iskolában minden tekintetben méltó módon tartassék meg.

Eperjes, 1916. nov. 24.

Szabó Elemér s. k.
kir. tanfelügyelő.

Segély. A vall.- és közokt.-ü. miniszter Szeghő István radácsi áll. elemi iskolai h. igazgató részére 100 kor. segélyt engedélyezett.

Tanítóváltások. A nagyladnai róm. kath. elemi iskolánál az eddigi tanítónak áll. tanítóvá történt kineveztetése folytán megüresedett állást Palásti Ferenc tornanádaskai róm. kath. elemi iskolai tanító nyerte el; a harapkői róm. kath. elemi iskolánál nyugdíjaztatás folytán megüresedett tanítói állásra Rakas József okl. tanító választott meg; míg a sárosgörcbényi gör. kath. elemi iskolánál eltávozás folytán megüresedett tanítói állást Markovics Ervin okl. tanító nyerte el.

Tanítók özvegyei és árvái javára. Macsata Veronika nyársardói áll. elemi iskolai tanítónőnek a beiratások alkalmával 20 kor.-t sikerült egybegyűjtenie a hadban elesett tanítók özvegyei és árvái alapja javára, mely összeget a kir. tanfelügyelőséghez küldte be; továbbá. Szuchy Antal ruzsolyi gör. kath. elemi iskolai tanító ugyancsak a beiratások alkalmával 4 kor. 80 fill.-t gyűjtött a fentebbi célra, mely pénzt szintén a kir. tanfelügyelőséghez küldte be. Ezenkívül Sárosi János sárosköszegi áll. elemi iskolai tanító 7 kor.-t és Gajdos Elemér terjékfalvi róm. kath. elemi iskolai tanító 6 kor.-t küldött a kir. tanfelügyelőséghez, mint gyűjtött összeget a fentebbi célra. Lesso Gyula tarzadobói róm. kath. elemi iskolai tanító a csalánszárak szállítási költségei fejében kapott 1 kor. 35 fill.-t jótékony célra ajánlván fel, az összeg szintén a fentebbi célra fordított, úgyszintén Schwartz Lajos tarzaszentpéteri róm. kath. elemi iskolai tanító hasonló költségeiként kapott 3 kor.-t hasonlóan a fenti célra ajánlotta fel. Az ekként begyűjtött pénzt a kir. tanfelügyelőség hivatali jegyzékébe való bevezetés után megfelelő kezelést végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségébe továbbította.

Iskolának újból való megnyitása. Az eperjesi járás főszolgabírája a *sébessalgói* róm. kath. elemi iskolát a községben fellépett vörhenybetegség megszűnte folytán újból megnyitatta.

Gazdasági ismétlő-iskolai tiszteletdíj. A vall.- és közokt.-ü. miniszter Lieb Tivadar osztópataki áll. elemi iskolai tanító részére, az iskolával kapcsolatos kisebb fokozatú gazdasági népiskola vezetéseért folytatólágon év 100 kor. tiszteletdíjat tett folyóvá. Ugyanily összegű tiszteletdíj tétetett folyóvá Schmidt László aranybányai áll. elemi iskolai tanító részére is, az ottani iskolával kapcsolatos gazdasági népiskola vezetéseért.

Költségtöbblet engedélyezése. A vall.- és közokt.-ü. miniszter az eperjesi áll. elemi iskolai tanítónőképző intézet részére beszerzett egy Thékféle zongora ára fejében a nevezett szállító cégnek az intézeti pénztárban e célra kezelt 1100 koronán felül 90 kor. ártöbbletet és 40 kor. szállítási költséget az intézeti javadalomnál elérhető megtakarítások terhére engedélyezte.

Helyettesítési díj. A vall.- és közokt.-ü. miniszter Lenárd Katalin jakabföldi és Polovicsák Berta demétei áll. elemi iskolai helyettes tanítónők részére szept. 1-jétől kezdve a folyó tanév tartamára, azonban legfeljebb a jövő évi június 15-ikéig terjedő időre egyenkint havi 100 kor. helyettesítési díjat engedélyezett, mely díjat az illetők havonként utólagosan s a kir. tanfelügyelőség által látalmazott nyugtára veszik fel az illető kir. adóhivatalnál.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági hírek.

Burgonyánk elegendő. Egyelőre csak az étkezésre szükséges mennyiség. Ezt már az eddigi felajánlások fedezik. Az ipari célokra a további felajánlásokat fogják felhasználni. Az idén természetesen a kenyérhez is több burgonyára lesz szükség, mert lisztünk kevesebb van.

Hadimunka nélkül marad a kisipar. Az új gyapjúból készült összes posztót a hadsereg veszi át. Ruhának megvarrni hír szerint az eddigi módon az iparosság fogja. Felosztani az anyagot a varrógépek száma szerint szándékoznak, aki eddig gép nélkül varrt, az nem kap belőle. Igaz, hogy alig is lehet komoly munkakerőnek tekinteni azt, akinek még varrógépe sincs; de mikor éppen most annyi a panasz a varrógépügynökökre. Talán mégse jó ezek karmái közé hajtani épp a legszegényebb embereket!

A készpénzkimelés fontosságát hangsúlyozta az Országos Iparegyesületben Veith Béla, a szab. osztrák-magyar államvasút-társaság bányái, hutái és uradalmainak igazgatója.

Hadikölcsön bankjegy helyett. Föl akarják aprózni a hadikölcsönjegyeket Németországban, hogy fizetgetni lehessen vele. De persze, nem ollóval, mint minálunk a kétkoronásokat, hanem a nagyobb összegekről szólókat fölcserélik 100 és 50 márkásokra. 100 márka naponta 1 pfenniget kamatoznék, évente 3 márka 60 pfenniget, ami 36% kamatot jelent s ezt a kölcsön kibocsátási napjától számítva hozzáadnák a kölcsön összegéhez s így adnák tovább.

Mintaszerű hadi-mérleg. A Piatnik-kártyagyár — ah micsoda elsőrendű létszükséglet! — közel 4% nyereséget ért el 12 milliónyi tőkéje után. S azt is hogyan? A kártyagyártás költsége volt 98,711 korona, de igazgatási költség ennek a kétszeresénél is több; 201,949 korona. A kész és eladott kártyák értéke a gyártási költségnek közel tízszeresével szerepel, kereken 870,000 koronával. Természetes ugyebár, hogy az ilyen gyár nagyon is rászorul minden hatósági támogatásra. Kapott is közel 2000 négyszögöl telket gyárépület céljára a fővárostól, ugyanott, ahol Gerbeaudék hasonló közcélú vállalata, t. i. a Hungária körúton, mert hát a székesfővárosi közutak rendeltetése persze az, hogy ilyen gyárak legyenek rajta, s kapta ezt a telket alig 20 koronájával négyszögölét Szépen lesz abból gyárépület! Mire való volna akkor a jókedvűen adakozó főváros? Persze, hogy már 1914 ben folyamodtak, engedjék el az építkezést, nem érdemes gyárat építeni, a háború miatt nincs kivétel a Balkánra. De azért a telek kellene, amit gyárépítésre kértek, visszaadásról ugyan csak hallgat a krónika. Sz. L.

Felelős szerkesztő:
Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonosok:
Koós Ernő és Frigyes.

500 koronát
fizetek Önnek, ha

„RIA-BALZSAM”

nevű készítményem az Ön tyúkszemét, szemölcsseit és bőrkeményedéseit három nap alatt fájdalom nélkül ki nem irtja. Egy tégely ára — jótallási nyi atkozattal együtt — 1.75 K., 3 tégely 4— K., 6 tégely 6.50 K. — Sok száz köszönő- és elismerő nyilatkozat!

KEMÉNY, Kassa I. • Postafiók 12 202.

Az

EPERJESI TAKARÉKPÉNZTÁR

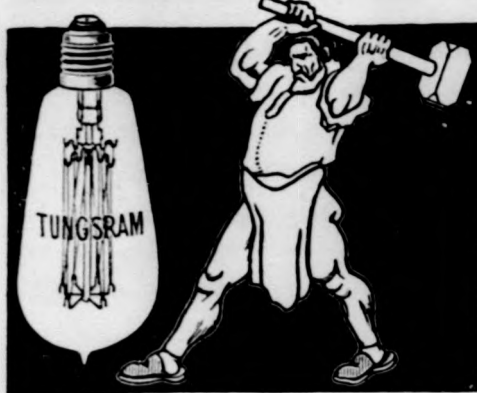
mint hivatalos aláírási hely

a magyar kir. V-ik

6% és 5 1/2%-os Hadikölcsön-jegyzések

megkönnyítése céljából

a jegyzett címletekre felette előnyös kamattétel mellett lombard-kölcsönt folyósít. ☞

A Tungstram-lámpa
gazdaságos, mert tökéletes és hosszú élettartamú.
A minőségért a gyár szavatol.
Kérje mindenütt a „Tungstram” védjeggyel ellátott lámpát!
Gyártja az Egyesült Izzólámpa és Villamossági
Részvénytársaság, Újpest 4.
..... Hazai gyártmány.

Eladó ház.

Eperjesen a Felső-körút 30. sz.
alatti ház kerttel
szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás Deák Ferenc-utca 19. sz. a.

A Sárosvármegyei Takarékpénztár

Részvénytársaság ☐☐ Eperjesen

mint a hadikölcsön hivatalos aláírási helye

☞ elfogad jegyzéseket ☞

az V-ik nemzeti hadikölcsönre

a hivatalos prospektus feltételei mellett.

□□□□□□□□□□

A jegyzések megkönnyítésére előnyös feltételek
☐☐ mellett magas kölesönöket nyújtunk. ☐☐

Árjegyzékek, üzleti számlák, levélpapírok, borítékok, értesítő- s intőlevelek, címkék, bárczák, üzleti könyvek, cégkártyák, levelezőlapok, csomagoló-papírok, reklámcédulák, falragaszok, árukönyvek, pénzeslevélborítékok, váltóürlapok, zárszámadások, utalványok stb., cégnyomással, több színben is.

Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, rovatos üzleti könyvek • Ügyvédek részére mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények és szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb. Ezek előállításához legújabb betűanyag. Nagy klisé-készlet. Villamos- és benzinmótorerő-berendezés.

☐☐ KÖNYVNYOMTATÓ-MŰINTÉZET ☐☐

KÓSCH ÁRPÁD :: EPERJES

☐☐ PAPIR- ÉS ÍRÓSZER-RAKTÁR ☐☐

Díszművek, hetilapok, folyóiratok, meghívók, műsorok, táncrendek, étlapok, színlapok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, köz- és magán-hivatalok, takarékpénztárak részére szükséges nyomtatványok izléses és pontos előállítására több-
színű, valamint másolónyomással is.

Egyházi, tanügyi, közigazgatási s más hivatalos nyomtatványok raktára. Bevásárlási árukönyvek rovatolva. Háztartási könyvek. Költségvetések — készítendő nyomtatványokról — postafordultával. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítünk. • Előfizetések felvétele bármely hírlapra.

EP

Előfizetési árak

Egész évre . . . 12

Félévre 6

Negyedévre . . . 3

Hirdetési díj: Egyhasá-

petisor egyszeri hirdet-

15 f. Közlemények sora 4

Sárosvá-
ges gyászba
29-ikén össze-
tek meg nag-
nagy uralkod-

A közgy-
e szavakkal:

„Gyász-
akarátában va-
mek igaz és
minden fiána-
elkerülhetlen
csapással, ho-
I. Ferenc Jő-
megtért őse-
bölc uralko-

A hatal-
az emberi
lett osztályre-
áldozó áldás-
és ezek köz-
tisztelésében,

Uralkod-

colata volt.

Trónralé-
fennforgott r-
azonban a m-
vetett és a m-
így létrejött
helyzetét és
téren való fejl-
kezdve király-
ban és szere-

A magy-
találván király-
óta nem tap-
retett király-
hogy fent a
felette és all-
mélye, kinek

kadatlan go-
nemzet évtiz-
a minden t-
fokát érte el-
bálatás gyar-
fenkölt uralk-
zánkat fenye-
volt kénytele-
ségre rázúdu-
bizonyult, ne-
vívta ki az eg-
mérével, tel-
latba ejtette

A sors-
lyunkkal sze-
hű szövetség